

XVIII – XIXғғ көтерілістер

Емельян Пугачев бастаған шаруалар көтерілісі: 1773-1775ж аралығы.

Бұл көтеріліс, негізінде орыс халқының *Патша* үкіметіне қарсы бағытталған болған. Бірақ қазақтарда осы көтеріліске белсенді қатысқан. Әсіресе *Кіші* және *Орта* жүздер.

Қазақтардың көтеріліске шығуына түрткі болған негізгі себеп – **жер мәселесі**. Яғни патша үкіметі ресми түрде қазақтардың жайылымға арналған жерлерін меншіктене бастады.

Осы көтеріліс кезіндегі *Кіші* жүздің ханы – **Нұралы** еді. Ол көтеріліске байланысты бейтарап саясат ұстанған, Патша үкіметімен де, Пугачевпен де байланысты орнатып отырған. Ал 1773жылдың 18 қарашасында өзінің арнайы өкілі **Зәбірді**, Пугачевке жіберіп қолдау көрсету туралы хаттама жіберді. Бірақ Пугачевтің Жайық бекінісін қоршаудағы сәтсіздігі үшін Нұралы оған ешқандай көмек көрсетпейді.

Бұл көтерілісті ашық қолдаған тұлғаларда жеткілікті. Мысалы Кіші жүз сұлтандары: *Ералы*, *Сейдалы*, *Досалы*, *Айшуақ*, және *Орта жүз биі – Дәуітбай*.

Қазақтардың қатысқан негізгі ұрыстары: *Қулагин*, *Жайық* және *Орынбор* бекіністері үшін шайқастар.

1775ж қарай, *Сібір шебіне* саны 3500 адамға жететін Патша әскері келеді. Бұл оқиға қазақ жеріндегі көтерілісті бәсеңдетті, ал көп ұзамай орыс генералы **Суворов**, Пугачевтің өзінде жеңіп тұтқынға алады. Оны 1775ж қысында Мәскеу қаласында өлім жазасына кеседі.

Сырым Датұлы көтерілісі – 1783-1797жылдар.

Сырым – *Байбақты* руынан шыққан старшын. Кішкентай кезінен бастап ақылдығы мен тапқырлығы үшін – *бала би* деген атаққа ие болған. 20 жасында **Емельян Пугачев** бастаған шаруалар көтерілісіне белсенді қатысқан. Ал 1783ж өзінің көтерілісін бастайды.

Көтеріліс қамтығын негізгі аймақ – *Кіші жүз*.

Көтерілістің негізгі қозғаушы күші – *қарапайым шаруалар*.

Көтерілістің негізгі себептері – *Жайық және Орал казак әскерінің зорлық зомбылығы, Хандық биліктің әлсіреуі және Нұралы ханның салық саясаты*.

Осы себептермен, **Сырым Датұлы** Кіші жүздегі 14 жылға созылған ірі көтерілісін бастады.

Көтерілістің негізгі хронологиялық оқиғалары:

1783ж – Сырымның казак әскерлеріне қарсы ашық қақтығысқа шығуы

1784ж – Орынбор губерниясының бастығы болып барон *Отто Фон Игельстромның* сайлануы. Осы жылдан бастап ол Кіші жүздегі хандық билікті жойып және халықты басқару мақсатында – *Шекаралық сот* деген әкімшілік билік буынын құру туралы шешім қабылдайды.

1786ж – Шекаралық соттың құрылуы. Осы реформа бойынша Кіші жүздің ру ақсақалдары – *Расправа* деген әкімшілік билік буынын құраған. Ал хандық билік жойылды.

1786ж – Кіші жүзде старшындардың съезінің өтуі, сол съездің шешімі бойынша Нұралы хан *Уфа* қаласына қудаланады.

1790ж – *Уфа* қаласында Нұралы ханның қайтыс болуы.

1791ж – Шекаралық соттың сәтсіздікке ұшырауы. *Ор* қамалынды Нұралының інісі – *Ералы* Кіші жүз ханы болып тағайындалады, ал хандық билік қайта құрылады.

1792ж – Сырымның – *Красногор* бекінісіне шабуылы. Сәтсіз аяқталды.

1795ж – Ералы ханның қайтыс болуы. Кіші жүз ханы болып Нұралының ұлы – *Есім* тағайындалады.

1795-1797ж – Халықтың жағдайын нашарлатқан жұттың болуы.

1797ж 17 наурыз – Сырымның хан сарайына шабуылы. Нәтижесінде *Есім* хан қайтыс болды, ал Патша өкіметі қазақ даласына жазалаушы отрядтар жіберді.

Есімнен кейін Кіші жүз тағына Нұралының кіші інісі – *Айшуақ* отырады. Ол **Сырымды** өзіне тарту үшін – *Хан кеңесін* құрады. Бірақ бұл бастама сәтсіз аяқталды. 1797ж патша өкіметі мен **Қаратай** бастаған сұлтандардың қудалауынан **Сырым Датұлы** – *Хиуа* хандығына жер аударып, 1802ж қаза табады.

Көтерілістің нәтижесі: 1801ж 11 наурызда қазақтарға Жайық өзенінің оң жақ жағалауына өтуге рұқсат етілуі.

Жоламан Тіленішұлының көтерілісі – 1822-1825ж

Көтеріліс қамтығын негізгі аймақ – **Елек өзенінің бойы**.

Негізгі себебі – *Жаңа округтердің ұйымдастырылуы, Жаңа Елек бойында әскери бекіністердің тұрғызылуы, жер мәселесі*.

Көтерілістің мақсаты – *Елек бойындағы жерлерді қайтарып алу*.

Көтерілістің негізгі қозғаушы күші – **табын** руынан шыққан шаруалар.

Бөкей ордасындағы көтеріліс – 1836-1838ж аралығы.

1801ж **ІПавел** патшаның ұсынысымен *Жайық* және *Еділ* өзендерінің арасында – **Бөкей Ордасы** құрылады. Бұл мемлекет 1845ж дейін өмір сүрген. Оның *Ішкі Орда*, *Кіші Орда* дегенде атаулары бар. 1824ж Бұл хандықтың билеушісі болып – **Жәңгір хан**

сайланады. Ол бала кезінде *Астрахан* губернаторының үйінде тәрбиеленіп жақсы білім алған: *орыс, араб, парсы* тілдерін жетік меңгерген.

Жәңгір Бөкей ордасының тағына отырғаннан кейін бірнеше маңызды істер жасаған. Олар:

1832ж – тұңғыш жәрмеңке ұйымдастырды.

1835ж – мешіт салдыртты.

1841ж – шығыс тілдерін меңгеруге арналған мектеп ашты.

Ішкі орданың топонимикалық және географиялық картасын жасатты.

Өз қаражатына қазақ балаларын – *Санкт-Петербург, Мәскеу* қалаларына оқуға жіберіп отырған.

Бірақ осындай жақсы саясаттарынан басқа кері істеріде болған. Оның бірі – қайын атасы **Қарауылқожа Бабажанұлын** кейбір руларға басшы қылып қоюы және салық саясаты.

Осыған байланысты – **Беріш** руының старшындары – **Исатай Тайманұлы** мен **Махамбет Өтемісұлы** Жәңгір ханға қарсы көтеріліс ұйымдастырады.

Бұл көтерілістің мақсаты: *Хан озбырлығына шек қою, шаруалар жағдайын жақсарту, жер мәселесін шешу болды.*

Көтеріліс қамтығын негізгі аймақ – **Бөкей Ордасы**.

Көтерілістің негізгі қозғаушы күші – *қарапайым шаруалар.*

Исатай Тайманұлы, өмір сүрген жылдары – 1791-1838. *Беріш* руынан шыққан әрі старшын әрі батыр. Көтеріліс кезінде Орынбор генерал губернаторы – **Перовскиймен** келіссөз жүргізген, ал патша үкіметі, Исатайды ұстап берушіге – 1000 сом сыйақы төлеуге уәде берген.

Махамбет Өтемісұлы, өмір сүрген жылдары – 1804-1846ж. Көтеріліске дейін **Жәңгірдің** ұлы **Зұлқарнайдың** тәрбиешісі болған. Дарынды ақын. **Карелин** және **Даль** сияқты орыс ғалымдарымен жақсы қарым қатынаста болған.

Көтерілістің негізгі хронологиялық оқиғалары:

1835ж – Исатайдың Жәңгірге наразылығын білдіріп ашық хат жолдауы.

1836ж – Көтерілістің басталуы. Жәңгірдің қайын атасы Қарауылқожа Бабажанұлы, Исатайдың әскерімен шайқасқа шығудан бас тартады.

1837ж қазан – 2000 көтерілісшінің Жәңгірдің ордасын қоршауға алуы.

1837ж 15 қараша – **Тастөбе** шайқасы. Бұл шайқаста Исатай, Жәңгірдің және полковник Гекенің біріккен әскерімен шайқасты. Көтерілісшілер жеңіліп өз руларына тарап кетеді.

1838ж 12 шілде – **Ақбұлақ** шайқасы. Бұл шайқаста Исатай қаза табады, ал көтеріліс жеңіліске ұшырайды.

1846ж – Махамбет Өтемісұлының, Баймағамбет сұлтанның адамдарының қолынан қаза табуы.

Көтерілістің нәтижесі: Жәңгір хан, көтерілісшілердің кейбір талаптарын орындауға мәжбүр болды.

Кенесары Қасымұлының көтерілісі – 1837-1847ж.

Кенесарының өмір сүрген жылдары 1802-1847, **Абылай** ханның немересі, Қазақтың соңғы ханы болып есептеледі.

Көтеріліс қамтығын негізгі аймақ – **Үш жүз, бүкіл Қазақстан**.

Көтерілістің себебі – *отаршылдық езгі, патша өкіметінің қазақ даласына әскери бекіністер тұрғызуы, қазақтардың қоныстанған жерлерінен ығыстырылуы.*

Көтерілістің мақсаты – *Патша өкіметінің Қазақстанды отарлауын тежеу, Қазақ жерінің дербестігін сақтау, Қоқандықтардың езгісіндегі қазақтарды азат ету.*

Көтеріліске белсенді қатысқан тұлғалар – *Иман, Ағыбай, Жоламан, Бұқарбай, Сұраншы, Тойшыбек, Байсейіт* сынды батырлар, және қарындасы *Бопай*.

Көтерілістің негізгі хронологиялық оқиғалары:

1837ж – көтерілісшілердің Петропавлдан Ташкентке бара жатқан сауда керуеніне шабуыл жасауы.

1838ж мамыр – Ақмола бекінісің маңында Кенесарының, сұлтан Қоңырқұлжа Құдаймендіұлы мен старшина Карбышевтің біріккен әскерлеріне соққы жасауы. Нәтижесінде **Ақмола** бекінісі өртенеді.

1840ж – Кенесарының әскерлері Қазақ даласына салынған Қоқан бекіністері – **Жаңақорған, Созақ, Ақмешітті** қоршауы.

1841ж – Кенесарының хан сайлануы. Ташкентке жорығы.

1842ж – Кенесарының ауылына *Сотниковтың* отрядының шабуылы.

1843ж – *І Николай* патша, көтерілісті басу үшін старшина *Лебедевтің* әскерін жіберуі.

1843ж тамыз – Кенесарыға қарсы сұлтан *Ахмет Жантөреұлы* мен *Айшуақұлының* әскер ұйымдастыруы.

1844ж шілденің 21-22 – Кенесарының Ахмет Жантөреұлы бастаған әскерді талқандауы. Нәтижесінде 44 сұлтан мерт болды.

1845ж – Кенесарыға, *Долгов* пен поручик *Герннің* елшілерінің келуі. Олар қазақтарға, тек өкімет белгілеген жерлерде көшіп қонсын деген талап қояды. Елшілік сәтсіз оралады.

1845ж – Кенесарының *Сарыарқадан Ұлы жүзге* бет алуы. Өзін қолдамаған қазақ ауылдарын ойрандайды. Ал *Қоқан* мен *Бұқар* хандықтары, Кенесарының шабуылынан қорқып, одақ құрды.

1847ж – Кенесарының *Қырғыз* жеріне шабуылы. Бұның себебі, Кенесарының *Қоқандықтарға* қарсы жорықта, Қырғыз манаптарының көмекке келмеуі болған.

1847ж – Кенесарының *Қырғызстандағы, Майтөбедегі Кекілік сеңгір* жерінде қаза табуы.

Кенесарының қырғыз жеріндегі соңғы шайқасында, оны Ұлы жүз биі – *Сыпатай*, және *Рүстем* сұлтан тастап кеткен. Бұл көтеріліс жайлы, Кенесарының көтерілісіне қатысқан жырау *Нысанбай Жаманқұлұлы* – *Наурызбай-Қанишайым* деген дастан жазып кеткен.

Жаңқожа Нұрмұхамедұлының көтерілісі – 1856-1860ж

Жаңқожа Нұрмұхамедұлы – **Шекті** руынан шыққан би әрі батыр.

Негізінде ол 1845ж бастап Хиуа хандығына қарсы көтерілістер ұйымдастырған, ал 1856ж Ресейге қарсы көтеріліс ашады.

Көтерілістің негізгі себептері: Хиуаға қарсы ол – *Хиуалықтардың Жаңадария және Қуандария* өзендерінің бойына бекіністер салу. Ал Ресейге қарсы себеп ол – *Патша өкіметінің отарлық саясаты*.

Көтеріліс қамтығын негізгі аймақ – **Сырдария өңірі**.

Көтерілістің негізгі хронологиялық оқиғалары:

1845ж – Жаңқожаның Хиуа әскерін талқандауы.

1856ж – Жаңқожаның Қазалы қамалын алуы.

1857ж – көтерілісшілердің жалпы санының 5000ға жетуі.

1857ж – Патша үкіметінің көтерілісті басу үшін Фитингофтың отрядын жіберуі.

1860ж – Жаңқожа Нұрмұхамедұлының орыс әскерлерінің қолынан қаза табуы.

Есет Көтібарұлының көтерілісі – 1855-1858ж.

Есет – **Шекті** руынан шыққан би әрі батыр. Ол *Жоламан Тіленішұлы* және *Кенесары Қасымұлының* көтерілістеріне белсенді қатысқан.

Көтеріліс қамтығын негізгі аймақ – **Арал теңізінің солтүстігі**.

Көтерілістің себебі – *Патша өкіметінің отарлық саясаты*.

1855ж Есет Көтібарұлы – *Арыстан Жантөреұлы бастаған әскерді жеңеді*.

1857ж Есет орыс жазалаушы отрядтарынан жеңіліс тауып, 1858ж **Орынборда** Патша билігін мойындайды.

Орал-Торғай көтерілісі – 1868-1869ж.

Көтерілістің себебі – *1867-1868ж реформалар және шаңырақ салығының өсуіне байланысты*.

Көтеріліс қамтығын негізгі аймақ – **Орал және Торғай облыстары**.

Көтерілістің басшылары – *ру басылары*.

Көтерілісті басуға қатысқандар – *подполковник Рукин және фон Штемпель*.

Негізгі шайқас – **Жамансай көлі** маңында өтті. Бұл шайқаста көтерілісшілердің саны 20000ға жеткен.

Маңғыстау көтерілісі – 1870ж

Көтерілістің себебі – *1867-1868ж әкімшілік реформаға қарсы және Патша жазалаушыларының адалдықтар көшіп-қонып жүрген аймақтарға жақын келуі*.

Көтеріліс қамтығын негізгі аймақ – **Маңғыстау**.

Көтерілістің басшылары – **Иса Тіленбайұлы, Досан Тәжіұлы**.

Көтерілістің басты ерекшеліктері – Қазақтардың тұңғыш рет флотилия құрып соғысуы, және қазақ жалдамалы жұмысшыларының қатысуы.

Көтерілістің негізгі хронологиялық оқиғалары:

1870ж – *Иса Тіленбайұлы мен Досан Тәжіұлының* – **Бозашы** деген жерде қарулы қол жинауы.

1870ж – Подполковник Рукиннің отрядының талқандалуы. Нәтижесінде **Рукин** өзін өзі атып өлтіреді.

1870ж 5 сәуір – 10 000 көтерілісшінің **Александровск фортын** қоршауы.

1870ж мамыр – көтерілісті басу үшін *Кавказдан* қосымша жазалаушы отрядтің келуі.

Көтерілістің нәтижесі – көтеріліс сәтсіз аяқталып, 3000 адай шаңырағы Хиуаға жер аударды. Ал көтерілісшілер 90 000 қойды соғыс шығыны ретінде өкіметке өткізді.

Осыдан басқа айтып өтетін көтерілістер:

Тентек-төре көтерілісі – 1821ж.

Ғұбайдұлла ханның көтерілісі – 1824-1825ж.

Саржан Қасымұлының көтерілісі – 1825-1836ж.

Қайыпқали Есімұлының көтерілісі – 1826-1838ж.

Quantum Group

Сұрақ – жауап (Емельян Пугачев көтерілісі)

1. Е.Пугачев бастаған шаруалар көтерілісі болған жылдар: **1773-1775жж.**
2. XVIIIғ. 70 жылдары Кіші жүз бен Орта жүз қазақтары белсене қатысқан көтеріліс: **Е.Пугачев көтерілісі**
3. Е.Пугачев көтерілісіне қатысқан қазақ жүздері: **Кіші және Орта жүз.**
4. Е.Пугачев бастаған шаруалар соғысы кезінде Кіші жүз қазақтары қатысқан ұрыстар: **Жайықты қоршауға, Кулагинді алуға**
5. Е.Пугачев көтерілісіне қазақ шаруаларының қатысуына түрткі болған оқиға: **Жер мәселесі**
6. Е.Пугачев бастаған шаруалар көтерілісінің ерекшелігі: **Башқұрт, татар, қазақтардың қатысуы**
7. Е.Пугачев бастаған шаруалар көтерілісінің ерекшелігі: **Орта және Кіші жүз қазақтарының қатысуы**
8. Е.Пугачев көтерілісін қолдаған Кіші жүздің сұлтандары: **Ералы, Досалы, Айшуак, Сейдалы**
9. Е.Пугачев көтерілісін ашық қолдаған Кіші жүздің сұлтаны: **Досалы**
10. Кіші жүз сұлтаны Досалы Е.Пугачевті ашық қолдап, оған көмек ретінде жіберді: **Сейдалыны**
11. 1773 жылы 17-18 қарашада Усиха өзені бойында Пугачевке жолыққан Нұралы ханның арнайы өкілі: **Зәбір**
12. Нұралы ханның Е.Пугачевке көмек беруге асықпауына себеп болған оқиға: **Пугачевтың Жайық бекінісін қоршаудағы сәтсіздігі**
13. 1773-1775жж. Е.Пугачев көтерілісі кезінде екі жақты бағыт ұстаған Кіші жүз ханы: **Нұралы**
14. 1773-1775жж. Е.Пугачев соғысы кезінде Кіші жүз ханы Нұралының ұстанған бағыты: **бейтарап саясатты ұстанып, екі жақты бағытта болды**
15. Кіші жүз қазақтарының Е.Пугачев көтерілісіне қатысуын Нұралы хан қалай түсіндірді: **Қазақтардың өзіне бағынбай кетуінен**
16. Е.Пугачев көтерілісінде басты күш қазақтардан құралып, басып алған бекініс: **Кулагин**
17. Е.Пугачев әскерімен бірге Орынборда қоршауға қатысқан қазақтар саны: **200**
18. Е.Пугачев көтерілісі кезінде 200 адамнан тұратын қазақтар қоршауға алған бекініс: **Орынбор**
19. Е.Пугачевтің Троицк бекінісіне қарай шегінуіне мәжбүр болған оқиға: **Орынбор қаласын қоршаудағы сәтсіздігі**
20. Е.Пугачевтің үндеуін қолдаған Орта жүздің биі: **Дәуітбай**
21. Орта жүз қазақтарының Пугачев көтерілісі кезінде 1773 жылы қазан айында шабуыл жасау үшін жиналған бекінісі: **Пресногорьковск**
22. Орта жүзде Е.Пугачев көтерілісіне қатысқан рулар: **Керей, арғын**
23. 1774-1775 жылдары Сібір шебінде орналасқан тұрақты әскердің саны: **3500 адам**
24. Е.Пугачев көтерілісінің басты орталықтарын талқандаған орыс қолбасшысы: **генерал Суворов**
25. Пугачев жазаға тартылғаннан кейін көтерілісті жалғастырған қазақтың аңыз таратылды: **Көктемір туралы қауасиет**

(Сырым Датұлы көтерілісі)

1. 1773-1775 жж. Пугачев көтерілісіне қатысқан байбақты руынан шыққан батыр: **Сырым**
2. Ресей империясының отаршыл әкімшілігіне қарсы ең алғашқы ірі баскөтерудің бірі: **С.Датұлы бастаған көтерілісі**
3. XVII ғ. соңындағы ұлт-азаттық қозғалыс жетекшісі: **С.Датұлы**
4. Ақылдылығы мен тапқырлығы үшін «бала би» атанған ұлт-азаттық көтеріліс басшысы: **С.Датұлы**
5. С.Датұлы бастаған көтерілісі созылды: **14 жылға**
6. 1783-1797 жж. Кіші жүз қазақтарының көтерілісін ұйымдастырды: **С.Датұлы**
7. 1783-1797 жылдары С.Датұлы бастаған көтерілістің қамтыған аймағы: **Кіші жүз**
8. С.Датұлының казак әскерлерімен алғашқы ашық қақтығысы болды: **1783 жылы**
9. С.Датұлы көтерілісінің алғы шарттары мен себептері: **Жайық казак әскерлерінің озбырлығы, Хандық биліктің әлсіреуі, Нұралы ханның салық саясаты**
10. С.Датұлы көтерілісі себептерінің бірі: **Хандық биліктің әлсіреуі**
11. Сырым Датұлы бастаған көтерілістің себептерінің бірі: **Жайық казак әскерлерінің зорлық-зомбылығының күшеюі**
12. Сырым Датұлы бастаған көтерілістің алғы шарты: **Орал казак әскерінің зорлық-зомбылығы**
13. С.Датұлы старшын болған ру: **Байбақты**
14. С.Датұлы көтерілісінің негізгі қозғаушы күші: **шаруалар**
15. С.Датұлы көтерілісі кезінде Орынбор өлкесінің бастығы: **О.А.Игельстром**
16. 1784 жылы Орынбор губерниясының бастығы болып сайланды: **О.А.Игельстром**
17. Кіші жүзде хандық билікті жойып, отаршылдықты күшейту туралы реформаның жобасын дайындаған барон: **Игельстром**
18. Кіші жүзге байланысты О.А.Игельстром ұстанған реформаның мәні: **хан билігін жою**
19. С.Датұлы көтерілісі барысында 1786 жылы болған оқиғалар: **Нұралыны жер аудару, Шекаралық сот құру**
20. Барон О.А.Игельстромның жобасы бойынша Орынбор өлкесінде қазақтарды басқару үшін құрылу көзделді: **Шекаралық сот**

21. 1786 жылы Кіші жүздегі Шекаралық соттың құрылуына себепші болған шенеунік: **Игельстром**
22. 1786 жылы Игельстромның жобасымен құрылған Кіші жүздегі әкімшілік билік: **шекаралық сот**
23. 1786 жылы Игельстромның реформасы бойынша Кіші жүзде ру ақсақалдарынан құрылған әкімшілік билік: **расправалар**
24. XVIII ғ. соңында сәтсіздікке ұшыраған реформа: **Игельстром реформасы**
25. 1786 жылы старшындардың съезі өтті: **Кіші жүзде**
26. 1786 жылы Кіші жүзден біржола қуылған хан: **Нұралы**
27. Уфаға жер аударылып, сол жерде 1790 жылы дүние салған хан: **Нұралы**
28. 1791 жылы Ор қамалында Кіші жүздің ханы болып сайланды: **Ералы**
29. Ералы Кіші жүздің ханы болып сайланған жыл: **1791 жылы**
30. 1792 жылы С.Датұлы тіке шабуылмен алмақ болған бекініс: **Красногорск**
31. Сырымның Красногор бекінісіне жасаған шабуылы: **сәтсіз болды**
32. 1795 жылы Ералы ханның өліміне байланысты, Кіші жүздің хан тағына отырған Нұралының баласы: **Есім**
33. 1795-1797 жылдары билік құрған Кіші жүз ханы: **Есім хан**
34. 1797 жылы 17 наурызда С.Датұлы тұтқиылдан шабуыл жасады: **Хан сарайына**
35. Сырым қарсы күрес жүргізген Кіші жүз ханы: **Есім**
36. С.Датұлы бастаған көтеріліс кезінде өлтірілген Кіші жүз ханы: **Есім**
37. Кіші жүздің ханы Есім өлтірілді: **С.Датұлы бастаған көтеріліс кезінде**
38. 1797 ж. Сырым Датұлының жақтастары хан ордасына шабуыл жасап, Есім ханды өлтіргеннен кейінгі жағдай: **Патша өкіметі қазақ даласына жазалаушы отряд жіберді**
39. С.Датұлы бастаған көтеріліс кезінде халықтың жағдайын нашарлатқан жұт болды: **1796-1797 жж.**
40. С.Датұлы бастаған көтеріліс кезінде халықтың жағдайын нашарлатқан ауыр жағдай: **жұт болды**
41. Кіші жүзде 1797 жылдан бастап қайта енгізілді: **Хандық билік**
42. 1797 жылы Барон Игельстромның ұсынысы бойынша патша үкіметі бекіткен хан: **Айшуақ**
43. Айшуақты Кіші жүздің ханы етіп сайлаған жыл: **1797 ж.**
44. Орынбор әкімшілігінің Сырымды өзіне тарту үшін жасаған әрекеті: **Айшуақ бастаған «Хан кеңесін» құрды**
45. Айшуақ бастаған хан кеңесін құрудағы Орынбор әкімшілігінің мақсаты: **Сырымды өзіне тарту**
46. 1797 жылы Сырым Датұлын қудалаған Кіші жүз билеушісі: **Қаратай сұлтан**
47. XVIII ғ. С.Датұлы көшуге мәжбүр болды: **Хиуа хандығына**
48. 1802 жыл С.Датұлы қаза болған жер: **Хиуа хандығы**
49. Сырым Датұлы көтерілісінің нәтижесі: **1801ж. 11наурызда Қазақтарға Жайықтың оң жағына өтуге рұқсат етілді**
50. 1801 жылы патша өкіметінің қазақ руларына Жайық өзенінің оң жағасына өтуіне, малын жаюға рұқсат беруге мәжбүр болуының себептерінің бірі: **Сырым батыр көтерілісінің тегеурінімен байланысты**
51. «Старшын» лауазымын иеленген адамдар: **Ру басылар**
52. Сырым Датұлына қатысты оқиғаларды ретімен қойыңыз: 1)Орал шекара шебіне шабуыл жасады(1783), 2)Айшуақ сұлтан хан болып сайланды(1797), 3)Нұралы хан Кіші жүзден біржола қуылды(1786), 4)С.Датұлы Елек қорғанысына шабуыл жасады(1792) **Жауабы:1,3,4,2**

(Бөкей ордасындағы көтеріліс)

1. Бөкей Ордасы құрылды: **1801 жылы**
2. 1801 жылы құрылған: **Ішкі Орда**
3. 1801 ж.Жайықтың оң жағында Кіші Жүзден бөлінген аймақ: **Ішкі Орда**
4. Ресей үкіметінің 1801 жылы жүргізген шарасы: **Бөкей ордасы құрылды, Қазақтардың Жайық өзенінің оң жағына мал жаюына рұқсат берді**
5. 1799 ж. қарашада Орта жүз қазақтарын Ертістің оң жағасына қайта қоныс аударуға рұқсат еткен император: **І Павел**
6. Ішкі Орданы құру туралы жарлыққа қол қойған орыс патшасы: **І Павел**
7. Бөкей Ордасында хандық билік сақталды: **1845 жылға дейін**
8. 1845 жылы қазақ жеріндегі басқару жүйесіндегі өзгеріс: **Бөкей Ордасының жойылуы**
9. Бөкей Ордасының территориясы: **Еділ мен Жайықтың аралығы**
10. Еділ мен Жайық өзендерінің аралығында орналасқан хандық: **Бөкей хандығы**
11. Бөкей Ордасының тұңғыш ханы: **Бөкей**
12. Бөкей сұлтанға хан лауазымы берілді:**1812 жылы**
13. 1815 жылы Бөкей хан қайтыс болғаннан кейін Ішкі Ордадағы билікті жүргізді: **Шығай хан**
14. Бөкей Ордасының ханы Жәңгір жас кезінде тәрбиеленді: **Астрахан губернаторының үйінде**
15. 1824 жылы Орал қаласында Бөкей Ордасының ханы болып сайланды: **Жәңгір**
16. 1827 жылы хандықтың орталығы Хан ордасының негізін қалады: **Жәңгір**
17. Бөкей Ордасының ханы Жәңгір меңгерген тілдер: **Орыс, араб, парсы**

18. Бөкей Ордасында тұңғыш жәрмеңке ұйымдастырған жыл: **1832ж.**
19. Бөкей Ордасындағы жәрмеңке жылына ашылып тұрды: **Үш рет**
20. Жәңгір ханның тікелей нұсқауы бойынша мешіт ашылды: **1835 жылы**
21. Жәңгір ханның өз бастамасы бойынша алғашқы зайырлы мектеп ашылды: **1841 жылы**
22. Қазақ жерінде шығыс тілдерін оқып-үйренуге арналған алғашқы мектеп ашылды: **1841 жылы**
23. Ішкі Орданың топонимикалық және географиялық картасын алғаш жасатқан: **Жәңгір хан**
24. Жәңгір хан өз қаражатына қазақ балаларын оқытқан Ресей қалалары: **Санкт-Петербург, Мәскеу**
25. Жәңгір хан қайтыс болды: **1845 жылы**
26. Еділ мен Жайық арасында хан тағайындау тоқтатылды: **1845 жылы Жәңгір хан қайтыс болғаннан кейін**
27. 1872 жылы Ішкі Орда құрамына берілді: **Астрахан губерниясының**
28. XIX ғасырда отаршылдыққа қарсы бағытталған ұлт-азаттық көтеріліске старшындар тобы басшылық жасады: **1836-1838 жылғы Бөкей Ордасындағы көтеріліс**
29. 1836-1838 жылдардағы көтеріліс қамтыды: **Бөкей Ордасын**
30. И.Тайманұлы көтерілісінің мақсаты: **Хан озбырлығына шек қою, Шаруалар жағдайын жақсарту, Жер мәселесіне қатысты саясатты өзгерту**
31. И.Тайманұлы мен М.Өтемісұлы бастаған көтерілістің басты мақсаты: **Хан озбырлығына шек қою, Жер мәселесін шешу**
32. Исатай Тайманұлы мен Махамбет Өтемісұлы бастаған көтеріліс болған аймақ: **Еділ мен Жайық өзендерінің аралығы**
33. 1836-1838 жылдардағы шаруалар көтерілісін басқарған, жырларымен көтерілісшілерді рухтандырған ақын: **Махамбет**
34. 1836-1838 жылдардағы Ішкі Ордадағы шаруалар көтерілісіне қатысқан ақындар: **Махамбет, Шернияз**
35. Ішкі Орда ханы Жәңгірдің ұлы Зұлқарнайдың тәрбиешісі болған ақын: **Махамбет**
36. Махамбет пен Исатай бастаған шаруалар көтерілісі болды: **1836-1838 жылдары, XIX ғасырдың I-ші жартысында**
37. 1791-1838 жылдары өмір сүрген қазақтың батыры: **Исатай Тайманұлы**
38. Исатай Тайманұлы өмір сүрген жылдар: **1791-1838 жылдары**
39. 1791-1838 жылдары өмір сүрген батыр: **Исатай Тайманұлы**
40. Исатай Тайманұлы атқарған қызмет: **старшын**
41. 1812 жылы Бөкей хан беріш руының старшыны етіп бекітті: **Исатай Тайманұлын**
42. Беріш руының батыры: **Исатай Тайманұлы, Махамбет Өтемісұлы**
43. Махамбет Өтемісұлы өмір сүрген жылдар: **1804-1846 жылдары**
44. 1804-1846 жылдары өмір сүрген батыр: **Махамбет Өтемісұлы**
45. Махамбет Өтемісұлымен жақсы қарым-қатынаста болған орыс ғалымдары: **Г.С.Карелин В.И.Даль**
46. Бөкей Ордасында болған көтерілістің мақсаты айқын көрінеді: **Махамбеттің өлеңдерінде**
47. Махамбет Өтемісұлы жырлаған көтеріліс: **1836-1838 жж. Бөкей ордасындағы көтеріліс**
48. Махамбет Өтемісұлы өз өлеңдерінде жырлады: **Хан сұлтандардың озбырлығын**
49. 1824-1829 жылдары М.Өтемісұлы тұрған қала: **Орынбор**
50. Шаруалар толқуына қатысқаны үшін Махамбет қамауда отырған жыл: **1829 жылы**
51. 1836-1838 жылдары Бөкей Ордасында болған көтерілістің басты қозғаушы күші: **қазақ шаруалары**
52. Ішкі Бөкей ордасындағы ұлт-азаттық көтеріліс созылды: **2 жылға**
53. 1836-1838 жылдары Бөкей Ордасындағы көтеріліс кезінде Жәңгір ханды қолдаған сыбайластары: **Қарауылқожа Бабажанұлы, Балқы Құдайбергенұлы**
54. 1835 жылы Жәңгір ханға өзінің наразылық хатын жолдаған: **Исатай**
55. 1836 жылғы көктемде Исатай бастаған көтерілісшілермен шайқасудан бас тартқан: **Қарауылқожа Бабажанұлы**
56. 1836-1838 жылдары шаруалар көтерілісінде Жәңгір ханды қолдаған қолшоқпары: **Қарауылқожа Бабажанұлы**
57. 1836-38 жылы Жәңгірді қолдаған сұлтан: **Баймағамбет**
58. 1836-38 жылдары көтеріліске түрткі болған жағдай: **Жәңгірдің қайын атасы Қарауылқожа Бабажанұлының Каспий өңіріндегі руларға билеуші болып тағайындалуы**
59. 1836 жылы көктемде Исатай Тайманұлы отрядымен шайқасқан: **Қ.Бабажанұлының жасағы**
60. Шекаралық комиссияның Исатай мен Махамбетті ұстап, сотқа тартуды талап етудегі мақсаты: **Көтерілістің бүкіл Кіші жүзді шарпуы**
61. Исатай Тайманұлымен келіссөз жүргізген генерал-губернатор: **В.Перовский**
62. Бөкей Ордасындағы көтеріліс барысында көтерілісшілер Жәңгір ханның ордасын қоршады: **1837 жылы қазанда**
63. Исатай Тайманұлы бастаған көтеріліс кезінде 1837 ж. қазанда болған оқиға: **Хан ордасы қоршауда қалды**
64. 1837 жылы хан сарайын қоршауға алғандағы көтерілісшілердің саны: **2 мың**
65. Исатай бастаған көтерілісшілердің жалпы саны екі мыңға жеткен уақыт: **1837 қазан**
66. Исатайдың подполковник Геке мен Жәңгірдің біріккен әскерімен шайқасы болды: **1837ж. қарашада**
67. 1837 жылы 15 қарашада Исатай әскерімен жазалаушы отрядтар арасындағы шайқас: **Тастөбе шайқасы**
68. Исатай әскерімен жазалаушы отряд арасында Тастөбе жерінде шайқас өтті: **1837 қараша**

69. 1836-1838 жж. Тастөбе түбіндегі шайқастың нәтижесі: **Көтерілісшілер өз руларына тарап кетті**
70. 1836-1838 жж. көтеріліс кезінде көтерілісшілерден тартып алынған малдар берілді: **Жәңгірге жақын феодалдарға**
71. Патша үкіметінің Исатайды ұстап берушіге белгіленген сыйдың мөлшері: **1000 сом**
72. Бөкей Ордасындағы көтеріліс барысында көтерілісшілер Жайық өзенінен өтті: **1837 жылы 13 желтоқсан**
73. Исатай Тайманұлы көтеріліс барысында күш біріктірген сұлттан: **Қайыпқали Есімұлы**
74. Исатайдың Кіші жүзге өтуі кезімен тұспа-тұс келген көтеріліс: **Кенесары Қасымұлы**
75. Исатай көтерілісін тездетіп басуға әсер еткен жағдай: **Кенесары қозғалысының Кіші жүзді шарпуы**
76. 1836-1838 жылдардағы Ішкі Бөкей ордасындағы көтерілістің басшыларының бірі Исатай Тайманұлы қаза тапты: **1838 жылы 12 шілде.**
77. Исатай Тайманұлы қазаға ұшыраған соңғы шайқас мерзімі: **1838 жылы шілде**
78. Исатай қаза тапқан шайқас: **Ақбұлақ**
79. Бөкей Ордасындағы көтеріліс кезіндегі ірі шайқастар: **Тастөбе, Ақбұлақ шайқастары**
80. Тастөбе, Ақбұлақ шайқастары болған уақыт: **XIX ғ. I жартысы**
81. 1836-1838 жылдары көтеріліс бойынша сот жазалау ісін басқарған: **полковник Геке**
82. Исатайдың серіктері жер аударылды: **Сібірге**
83. Исатай мен Махамбет көтерілісін басуға жетекшілік еткен генерал-губернатор: **В.А.Перовский**
84. Патшаны қолдаушылардың ұйымдастыруымен Н.Өтемісұлы өлтірілді: **1846 жылы**
85. 1846 жылы дүниеден өткен батыр: **Махамбет Өтемісұлы**
86. 1836-1838 жж. Бөкей Ордасындағы көтерілістің маңызы: **Жәңгір хан көтерілісшілердің кейбір талаптарын орындауға мәжбүр болды**
87. Бөкей хандығына қатысты оқиғаларды хронологиялық ретімен қойыңыз: 1) Мешіт ашылуы 2) Бөкейдің хан лауазымын алуы 3) Жәрмеңке ұйымдастырылуы 4) Алғашқы зайырлы мектеп ашылуы 5) Жәңгірдің хан болып жариялануы: **2.5.3.1.4**
88. Исатай көтерілісі кезіндегі оқиғаларды ретімен қойыңыз: **1. Балқы Құдайбергенұлы ауылын талқандады, 2. Тастөбе шайқасы, 3. Ақбұлақ шайқасы, 4. 1846 жылы Махамбет Өтемісұлы қайтыс болды**
89. Исатай Тайманұлы мен Махамбет Өтемісұлы бастаған ұлт-азаттық көтерілістің жеңілу себептері: **Мұқият ұйымдастырылмады, Екі бағытта күрес жүргізілді, Көтеріліс шашыраңқы сипатта болды**

(Кенесары Қасымұлы көтерілісі)

1. 1837-1847 жылдары болған ұлт-азаттық көтеріліс: **К.Қасымұлы**
2. XIX ғ. бүкіл қазақ даласын қамтыған ұлт-азаттық көтеріліс: **К.Қасымұлы**
3. Қасым Абылайұлы Ресей өкіметінен талап етті: **округтерді таратуды және хандық басқару жүйесін қалпына келтіруді**
4. 1820 жылдары көтеріліске шыққан Қасым сұлтанның ұлдары: **Саржан, Кенесары**
5. Саржан Қасымұлы басқарған көтеріліс басталды: **1825 жылдың көктемінде**
6. Саржан Қасымұлы бастаған ұлт-азаттық қозғалыстар болды: **1825 - 1836 жж.**
7. 1825 - 1836 жылдары болған ұлт-азаттық қозғалыс жетекшісі: **Саржан Қасымұлы**
8. 1836 жылы жазда Ташкенттің билеушілері Саржанды және оның бауырлары Ержан мен Есенгелдіні зұлымдықпен өлтірді: **Қоқан ханының нұсқауы бойынша**
9. К.Қасымұлы өмір сүрген жылдар: **1802-1847 жж.**
10. 1802-1847 жылдары өмір сүрген хан: **К.Қасымұлы**
11. 1802 жылы Көкшетауда дүниеге келген тарихи тұлға: **К.Қасымұлы**
12. Кенесары тарих сахнасында ісін жалғастырушы ретінде көрінді: **атасы Абылай ханның**
13. Кенесары Қасымұлы көтерілісінің негізгі мақсаттарының бірі: **Патша өкіметінің Қазақстанды отарлауын тежеу**
14. Кенесары көтерілісінің басты мақсаты: **Қазақ жерінің дербестігін сақтау, Ресейдің бекіністер салуын тоқтату, Қоқандықтар тепкісіндегі қазақтарды азат ету**
15. Кенесары көтерілісінің себептері: **Отаршылдық езгі, Патша өкіметінің әскери бекіністерді тұрғызуы, Қазақтардың қоныстанған жерінен ығыстырылуы**
16. Кенесары сұлтан бастаған көтерілістің басты мақсаты: **Қазақстанның Ресей құрамына қосылып үлгермеген өңірлерінің дербестігін сақтау, қазақ жерін бекіністер мен жаңа округтік билеу арқылы жан-жақты отарлауды тоқтату, Округтерді жою**
17. 1837-1847 жылдары болған ұлт-азаттық көтерілістің басшысы: **К.Қасымұлы**
18. Кенесары Қасымұлы бастаған ұлт азаттық көтеріліс созылды: **10 жылға.**
19. К.Қасымұлы бастаған көтеріліс Қазақстанның қай өңірін қамтыды: **Үш жүзді**
20. Кенесары көтерілісінің басты қозғаушы күші: **шаруалар**
21. Кенесары Қасымұлының атасы: **Абылай**
22. Кенесары Қасымұлының саяси көзқарастарының қалыптасуына әсер еткен: **әкесі Қасым**

Quantum Group

23. Кенесары әскерінің жеке отрядын басқарған белгілі батыр, Амангелдінің атасы: **Иман батыр**
24. Амангелдінің атасы Иман батыр қатысқан көтеріліс: **Кенесары хан бастаған көтеріліс**
25. Кенесары көтерілісіне қатысқан батырлар: **Ағыбай, Иман, Жоламан, Бұхарбай, Сұраншы**
26. XIX ғ. Елек өзенінің бойында басталған ұлт-азаттық көтерілістің жетекшісі: **Ж.Тіленішұлы**
27. 1820 жылдары Жаңа Елек бойындағы (1822-1825) көтеріліс жетекшісі: **Жоламан Тіленішұлы**
28. 1837-1847 жж. ұлт-азаттық көтеріліске белсенді қатысқан Кенесарының қарындасы: **Бопай**
29. Кенесары көтерілісін қолдаған Ұлы жүз батырлары: **Сұраншы, Тойшыбек, Байсейіт**
30. Ұлы жүздің Тойшыбек, Сұраншы батырлары қолдау көрсетті: **Кенесарыға**
31. Кенесары Қасымұлы бастаған ұлт азаттық қозғалысқа қазақтармен қатар қатысты: **Орыстар, өзбектер.**
32. Кенесары бастаған көтеріліс басталды: **1837 жылы Петропавлдан Ташкентке бет алған сауда керуеніне шабуыл жасаумен**
33. К.Қасымұлы көтерілісі кезіндегі оқиға: **1838 жылы Ақмола бекінісін өртеп жіберді**
34. 1838 жылы мамырда Кенесары сарбаздары: **Ақмола бекінісін өртеп жіберді**
35. 1838 ж. Кенесары бастаған көтерілісшілерден Ақмола бекінісін қорғауды ұйымдастырған сұлтан: **Қ.Құдаймендіұлы**
36. 1838 жылдың ортасында К.Қасымұлы жасақтары шайқасты: **Ақмола бекінісін қорғаған Қ.Құдаймендіұлы мен әскери старшина Карбышев бастаған отрядпен**
37. 1840-шы жылдары Кенесары көтерілісшілері қоршаған Қазақстан жерінде салынған Қоқан бекіністері: **Жаңақорған, Созақ, Ақмешіт**
38. Кенесары хандық билікті қолына алды: **1841ж.**
39. Ұлт-азаттық күресті табысты жүргізу үшін Кенесары хан құрды: **Бір орталықтан басқарылатын мемлекет**
40. 1841 жылы Кенесары Қасымұлы: **Хан болып сайланды, Қазақ хандығы қалпына келтірілді**
41. XIX ғ. Қазақ даласында хандық билік қалпына келтірілді: **Кенесары Қасымұлы көтерілісі кезінде**
42. 1841 жылы Кенесары Қасымұлы көтерілісі барысында болған оқиғалар: **Кенесары хан болып сайланды, Ташкентке жорық жасады.**
43. Кенесары билер сотын жойып, оның орнына енгізді: **Хандық сотын**
44. Кенесары хан бастаған көтерілістің Қазақ тарихындағы басқа көтерілістерден негізгі айырмашылығы: **Бүкіл Қазақстанды қамтыды**
45. Кенесары Қасымұлы басқарған әскерде сатқындық жасағандарға берілетін ең қатал жаза: **Өлім жазасы**
46. 1842 жылы Кенесарының ауылына шабуыл жасаған жазалаушы отряд: **Сотников отряды**
47. 1843 жылы I Николай Кенесары көтерілісін басу үшін жіберген старшина: **Лебедев**
48. 1843 жылдың тамыз айында Кенесарыға қарсы ұйымдастырылған әскери жасақ: **А. Жантөреұлы, Б.Айшуақұлы**
49. 1844 жылы шілденің 20-нан 21-не қараған түні К.Қасымұлы ірі жеңіске жетті. Ал жеңілген топты басқарған: **Сұлтан Жантөреұлы**
50. К.Қасымұлы сұлтан Жантөреұлыға қарсы соғыста ірі жеңіске жетті: **1844 жылы**
51. 1844 жылы шілдеде Ахмет Жантөреұлы отрядтын қоршап соққы берді: **Кенесары Қасымұлы**
52. 1844 жылы шілдеде Кенесары бастаған көтерілісшілерді жігерлендірді: **Ахмет Жантөреұлы отрядын жеңуі**
53. 1844 жылы 20 шілдеде Кенесарыға қарсы ұрыста мерт болған сұлтандар саны: **44**
54. 1844 жылы Кенесары мен патша үкіметінің арасындағы келіссөздердің тоқтатылу себебі: **Екі жақ бір-бірінің талаптарын мойындата алмады**
55. 1845 жылы Кенесары көтерілісі кезінде болған оқиғалар: **Долгов және Герн бастаған елшілер келді, Ырғыз бен Торғай өзендерінің бойында бекініс салу**
56. 1845 жылы Кенесары ауылына келген патша елшілері: **Долгов пен поручик Герн**
57. 1845 жылы Кенесарыға келген Долгов және Герн бастаған елшіліктің мақсаты: **Қазақ руларының тек үкімет белгілеген жерлерде көшіп-қонуы, шет мемлекеттермен және жеке тұлғалармен қарым-қатынас жасауға тыйым салу**
58. Орынбор басшылығының 1845 жылы Кенесарыға елшілік жібергендегі қойған шарттарының бірі: **Қазақ руларының тек үкімет белгілеген жерлерде көшіп-қонуы**
59. 1845 жылы Кенесары Сарыарқадан бет алды: **Ұлы жүзге**
60. Жетісу қазақтарының Ресейден көмек сұрауға мәжбүр еткен оқиға: **Кенесарының соңынан ермеген ауылдарды ойрандауы**
61. 1845 жылы К.Қасымұлы бастаған көтерілісшілер басып алған Қоқан бекіністері: **Созақ, Жүлек, Жаңақорған**
62. Кенесарының қырғыз жеріне басып кіру себебі: **Қоқандықтармен бірігіп күресудегі ұсынысын қырғыз манаптарының жауапсыз қалдыруы**
63. Қырғыздардың ақсүйек рубасыларының лауазымы: **Манап**
64. Кенесарының жер ауыстыруына байланысты құрылған одақ: **Қоқан мен Бұқара**
65. Кенесары көтерілісі кезіндегі орыс патшасы: **I Николай**
66. Кенесары Қасымұлы шаруашылықтың осы саласына көңіл бөлді: **Егіншілікке**
67. Кенесарының соңғы шайқасы өткен жер: **1847 жылы Майтөбеде**

Quantum Group

68. Кенесары мен оның інісі Наурызбай қаза тапқан жер: **Майтөбеде**
69. Кенесары Қасымұлы бастаған көтерілісшілердің соңғы шайқасы өткен жер: **Кекілік сенгір**
70. Кенесарының соңғы шайқасы өткен жер: **Қырғыз жері**
71. 1847 жылы Кенесары шабуыл жасап басып кірді: **Қырғыз жеріне**
72. 1847 жылы қырғыз жеріндегі шайқаста Кенесарыдан бөлініп кеткен Ұлы жүздің билеушілері: **Рүстем, Сыпатай**
73. 1847 жылы қырғыз жеріндегі шайқаста Кенесарыдан бөлініп кеткен Ұлы жүздің биі: **Сыпатай**
74. 1847 жылы қырғыз жеріндегі шайқаста Кенесарыдан бөлініп кеткен Ұлы жүздің сұлтаны: **Рүстем**
75. Кенесары қырғыз манаптарының қолынан қаза тапты: **1847 жылы.**
76. Нысанбай Жаманқұлұлының дастаны: **«Наурызбай-Қаншайым»**
77. Наурызбай-Қаншайым» дастанының авторы: **Нысанбай Жаманқұлұлы**
78. Кенесары Қасымұлы бастаған көтеріліс кезіндегі оқиғалар: **Ақмола бекінісінің өрттенуі. Қырғыздарға жорық. Қоқан бекіністерінің алынуы.**

(Жоламан Тіленшіұлы көтерілісі)

1. Жоламан Тіленшіұлы бастаған көтеріліс болды: **1822 - 1825 жылдары**
2. Жоламан Тіленшіұлы көтерілісінің мақсаты: **Елек бойындағы жерлерді қайтарып алу**
3. Жанаелек бойында өздерінің наразылығын ашық білдірген ру: **табын**
4. Жоламан Тіленшіұлы бастаған көтеріліске алып келген жағдайлар: **Жаңа округтердің ұйымдастырылуы, Жана Елек бойында әскери шептердің тұрғызылуы, қазақтардың атам заманнан қоныстанған жерлерінен ығыстырылуы**
5. Кенесары әскерінің жеке отрядын басқарған белгілі батыр: **Жоламан Тіленшіұлы**
6. Ж.Тіленшіұлы көтерілісінің отаршылдыққа қарсы сипаты басым болып, әсер етті: **К.Қасымұлы бастаған көтерілістің пісіп жетілуіне**

(Жаңқожа мен Есеттің көтерілісі)

1. Қазіргі Қазалы қаласы XIX ғасырда аталды: **Райым**
2. Қазіргі Қызылорда XIX ғасырда аталды: **Ақмешіт**
3. Шекті руынан шыққан белгілі батыр әрі би: **Жанқожа Нұрмұхамедұлы**
4. 1850 жылдары Хиуалықтармен қокандықтарға қарсы күресті ұйымдастырушылар: **Жанқожа Нұрмұхамедұлы, Есет Көгібарұлы**
5. XIX ғ.50 жылдары Хиуа мен Қоқанға қарсы күресті ұйымдастырған: **Жанқожа Нұрмұхамедұлы**
6. Сыр бойы қазақтарының XIX ғасырдың 50 жылғы азаттық күресін басқарған: **Ж.Нұрмұхамедұлы**
7. Ресейдің Оңтүстік Қазақстанды отарлауын кеңейтуіне қарсы бағытталған көтерілістің басшысы: **Ж.Нұрмұхамедұлы**
8. Шекті руының биі: **Ж.Нұрмұхамедұлы**
9. XIX ғ.ортасында Жанқожа батыр көтерілісі болған аймақ: **Сырдария өңірі**
10. Жанқожа бастаған қозғалыс қарсы бағытталды: **Ресей, Хиуа хандығына**
11. Жанқожа бастаған көтерілістің тууына себеп болған жағдай: **Хиуа хандығының Жаңадария, Қуандария аудандарында қамалдар тұрғызуы**
12. XIX ғ. I жартысында Қуандария өзені бойында қамал тұрғыза бастаған хандық: **Хиуа**
13. XIX ғасырдың ортасында Сыр бойы, Арал маңында болған көтерілістер Ресеймен қатар бағытталды: **Хиуаға қарсы**
14. 1843 жылы Хиуаның бекінісін құлатты: **Жанқожа бастаған көтерілісшілер**
15. Сырдария өңірінде 1845 жылы Хиуаның екі мың сарбазын ойсырата жеңген: **Жанқожа батыр**
16. 1845 жылы Жанқожа батыр ойсырата жеңді: **Хиуа әскерін**
17. 1845 жылы Жанқожа батыр жеңген Хиуа әскерінің саны: **екі мың**
18. XIX ғасырда Сыр бойындағы қазақтардың Ресейге қарсы күресі басталды: **1856 жылы**
19. Жанқожа сарбаздарымен Қазалы портын қоршады: **1856 ж.**
20. 1856 жылы желтоқсан айында Жанқожа бастаған көтерілісшілер қоршады: **Қазалы қамалын**
21. Отаршылдық саясатқа қарсы күресте 1856 ж. Қазалы бекінісін қоршап алған қазақ батыры: **Жанқожа батыр**
22. Жанқожа батыр 1856 жылы желтоқсанда қоршауға алды: **Қазалы қамалын**
23. 1856-1857 жылдары Нұрмұхамедұлы басқарған көтерілістің тірегі болған қала: **Жаңақала**
24. Жанқожа бастаған азаттық күрестің ошағы болған бекініс: **Жаңақала**
25. 1857 жылы Жанқожа батыр туы астындағы адамдар саны: **5000**
26. 1857 жылы Жанқожа Нұрмұхамедұлы бастаған көтерілісшілер саны жетті: **5000 адамға**
27. Жанқожа Нұрмұхамедұлы бастаған көтерілісті басуға жіберілді: **Фитингоф бастаған отряд**
28. Жанқожа бастаған көтеріліс жаншылған жыл: **1860 жыл**
29. 1860 жылы Жанқожа Нұрмұхамедұлы бастаған көтеріліс: **Жеңілді**
30. Жанқожа батыр қоршауда 1860 жылы қаза тапты: **Орыс жазалаушы әскер қолынан**
31. XIX ғасырдың 50 жылдарында Арал теңізінің солтүстік жағалауында көтерілісті бастаған: **Есет батыр**

32. Сыр бойы қазақтарының XIX ғасырдың 50 жылғы азаттық күресін басқарған: **Есет батыр**
33. Есет Көтібарұлы бастаған көтерілісті басуға қатысқан сұлтан: **Арыстан Жантөреұлы**
34. 1855 жылы шілдеде Есет батырдың тобы талқандаған күш: **сұлтан Жантөрин**
35. 1855 жылы сұлтан Арыстан Жантөреұлы осы көтерілісшілер қолынан қаза тапты: **Есет бастаған**
36. XIX ғасырдың ортасында Есет батыр бастаған көтеріліс нәтижесі: **Есет Орынборда патша билігін мойындады**
37. 1858 жылы Ресеймен келісімге келіп, патша билігін мойындаған көтеріліс басшысы: **Есет**
38. 1858 жылы Есет батыр мәжбүр болды: **Көтерілісті тоқтатып, патша билігін лажсыз мойындауға**
39. Есет батыр көтерілісі аяқталған жыл: **1858 жыл**
40. Әулиеата маңында Қоқандықтарға қарсы көтеріліс басталған жыл: **1858 жылы**

(Орал, Торғай және Маңғыстау көтерілістері)

1. 1867-1868жж реформалардың ауыртпалығына байланысты көтеріліс болған жерлер: **Орал, Торғай, Маңғыстау**
2. XIX ғ.60-70 жылдардағы қазақ халқының отарлық езгіге қарсы азаттық күресі болған жерлер: **Орал, Торғай, Маңғыстау**
3. 1868 -1869 және 1870 жылдары көтеріліс болған өңірлер: **Орал, Торғай, Маңғыстау**
4. Орал-Торғай және Маңғыстау көтерілістерінің ұқсастығы: **1867-1868 жж. реформаға қарсы ұйымдастырылды**
5. XIX ғасырдың II жартысында «Уақытша ережеге» сәйкес енгізілген міндетті салық: **Шаңырақ салығы**
6. Жергілікті халықтың көңіл күйі туралы патша үкіметіне қажетті құпия мәліметтер жинаумен айналысты: **Жалдамалы жансыз агенттер**
7. Қазақстандағы патша өкіметінің отарлық саясатының күшеюінен: **1868-1869 жылдардағы көтеріліске себеп болды**
8. Отарлық езгіге қарсы Орал және Торғай облыстарында көтерілістер болды: **1868-1869 жылдарда**
9. 1868-1869жж. Орал, Торғай өңіріндегі көтерілістер: **Отаршылдыққа қарсы бағытталды**
10. XIX ғ.60 жылдарындағы әкімшілік реформаға қарсы шыққан көтерілісі: **Торғай мен Орал облысындағы көтеріліс**
11. 1868-1869 жылдардағы Қазақ шаруаларының көтерілісі болған облыстар: **Орал, Торғай**
12. XIX ғ. II жартысындағы Орал мен Торғай облыстарындағы көтерілістің негізгі себебі: **XIX ғ.60 ж. реформалар**
13. 1868-1869 жылдардағы көтерілістің себептерінің бірі: **Жаңа бекіністердің салынуы, салықтың көбеюі**
14. 1868-1869 жылдардағы Орал, Торғай көтерілісін жаншуға жіберген жазалаушы отрядты басқарған подполковник: **Рукин**
15. 1868-1869 жылдары Орал мен Торғайдағы халық қозғалысын басқарғандар: **ру басылары**
16. 1868 жылы Орал,Торғай көтерілісшілері мен фон Штемпель басқарған жазалаушы әскері арасында шайқас өткен жер: **Жамансай көлі маңында**
17. 1869 жылы Жамансай көлі маңында фон Штемпельдің әскеріне шабуыл жасаған көтерілісшілер саны: **20000 қол**
18. 1870 жылғы Маңғыстау өңіріндегі көтерілістің болуы: **1867-1868 жылғы «Уақытша Ереженің» отаршыл талаптарына байланысты**
19. 1870 жылы Маңғыстаудағы көтерілістің шығуына түрткі болған: **Патша жазалаушыларының адайлықтар көшіп-қонып жүрген аймақтарға жақын келуі**
20. 1867-1868 жылғы Жаңа ереже енгізілгеннен кейін Маңғыстау түбегіндегі адайларда қатты шиеленісіп кетті: **Жер мәселесі**
21. 1870 жылы реформа қиыншылығына байланысты Маңғыстауда көтеріліске шыққан ру: **Адай**
22. 1870 жылы Маңғыстаудағы көтерілістің басшылары: **Иса Тіленбайұлы, Досан Тәжіұлы, И.Көлұлы**
23. 1870 жылы наурызда Досан Тәжіұлы, Иса Тіленбайұлы бастаған көтеріліс болды: **Маңғыстауда**
24. 1870 жылы Маңғыстау көтерілісі кезінде Досан Тәжіұлы Иса Тіленбайұлы қарулы қол жинаған жер: **Бозашы**
25. 1870 жылы Маңғыстау көтерілісі кезінде қазақшаруаларының рухын көтерген оқиға: **Подполковник Рукиннің отрядының талқандалуы**
26. 1870 жылы Маңғыстау көтерілісі кезінде қазақтардан жеңіліп, өзін-өзі атып өлтірген жазалаушы отряд басшысы: **Подполковник Рукин**
27. XIX ғасырда қазақтар флотилия құрып соғысқан көтеріліс: **Маңғыстау**
28. 1870 жылы сәуір айында Маңғыстау көтерілісшілері шабуыл жасады: **Александровск фортына**
29. 1870 жылы сәуірдің 5-күні қазақ шаруалары мен жалдамалы жұмысшылар тобы шабуыл жасаған форт: **Александровск форты**
30. 1870 жылы Маңғыстау көтерілісі кезінде жалдамалы жұмысшылар шабуыл жасаған форт: **Александровск**
31. 1870 жылы Маңғыстау көтерілісі кезінде Александровск форты маңындағы көтерілісшілер саны: **10 мың**
32. Александровск фортына көтерілісшілер шабуыл жасады: **1870 жылы**
33. 1870 жылы мамырда Маңғыстаудағы көтерілісті басу үшін қосымша жазалаушы келді: **Кавказдан**
34. Маңғыстаудағы 1870 жылғы көтеріліс жеңілгеннен кейін, көтерілісшілердің бір бөлігі өтіп кетті: **Хиуа хандығына**
35. 1870 жылғы Маңғыстау көтерілісінің басшылары көптеген шаңырақты алып өтіп кетті: **Хиуа жеріне**

Quantum Group

36. 1870 жылғы Маңғыстау көтерілісінің жеңілуіне байланысты Хиуа хандығына көшіп кеткен адай қазақтары шаңырақтарының саны: **3000**
37. 1870 жылы Маңғыстауда болған көтерілістің антифеодалдық сипатының әлсіз болу себебі: **Адайлықтардың арасында рулық-патриархалдық құбылыстар сақталып қалды**
38. 1870 жылғы Маңғыстау көтерілісінің ерекшелігі: **Қазақ жалдамалы жұмысшыларының қатысуы**
39. 1870 жылы адайлар соғыс шығыны ретіндегі өткізген мал саны: **90 мың қой**
40. Реформаларға қарсылығы үшін 90 мың қой мөлшерінде контрибуция төлеуге мәжбүр болған аймақ: **Маңғыстау**